

Hanul Ancutei - Caracterizare Comisul Ionita

Este cel de al treilea personaj liant al naratiunilor cuprinse in volum, cu sprijinul caruia instanta auctoriala isi organizeaza demersul epic. Fata de mos Leunte zodierul, comisul Ionita, razasul de la Draganesti, domina fata "lumeasca" a acestei "Halima" sadoveniene. Este personajul omniprezent, primus inter pares, acceptat maestru de ceremonii de catre toti convivii, care i se adreseaza lui indeobste. Mai toate dialogurile care se incheaga in timpul discursului, il au ca protagonist sau ca pe locutor pe Comisul Ionita. Este, de asemenea, liantul celor doua planuri narrative: al prezentului si al rememorarii. Vesnica lui prezenta si "amenintarea" ca va spune o poveste "mai strasnica si mai minunata decat cea cu iapa lui Voda" declanseaza la ceilalti convivi actul rememorarii, transferat apoi in "poveste".

Persoana lui domina deci planurile narrative, imaginea lui deschide si inchide "povestea", eul auctorial pleaca si se intoarce de la marginea lui. El face trecerea la timpul real la cel al povestirii, pentru ca apoi, odata incheiata marturisirea, tot el sa readuca mesenii in planul real al scriiturii. Daca numele Ancutei declanseaza neaparat imaginea, evocarea hanului si care face pereche inseparabila, marca distinctiva a comisului Ionita este calul "vrednic de mirare", care era "calul din poveste, inainte de a manca tipsia de jar. Numai pielea si ciolanele! Iapa din iapa cea batrana, ea deschide seria marturisirilor din volum. In povestirea iapa lui Voda comisul se prezinta singur, cu necazurile sale "de atunci".

Ajuns acum, in planul imediat al inventiei naratoniale, "stalp" al adunarii, prezidand cu dezinvoltura ceremonia adapostita de han in aceasta vreme "a petrecerilor si a povestilor", razesul cu mustata tusinata isi dezvaluie cu acelasi farmec dulceata ceremoniala a vorbirii, acum ca si "atunci": "Caci pricina noastra de judecata a pornit, cinste boierule, dinainte de Voda Calimah. S-au avut infatisare, si s-au dus la divanuri randurii de oameni, si s-au facut cercetari si hatornice, si s-au cerut marturii cu juramant, si-au murit unii din neamul nostru judecandu-se si s-au nascut altii tot pentru judecata, si iaca, nici in zilele mele nu s-a gasit inca dreptatea....."

Prezenta permanenta si lider informal al adunarii de la Hanul Ancutei, gata mereu sa spuna o poveste si mai strasnica decat cea cu iapa lui Voda, comisul ar fi putut "performa" si a doua "poveste". Aceasta ar fi fost inca o exceptie si nu putea fi acceptata, caci ar fi dereglat structura constituita a strategiei narrative. Comisul are insa ca personaj liant, datorita de a deschide, dar si de a inchide textul. Finalul este insa o descriere, caci, sub prezidenta acceptata a cinstului comis, sirul povestirilor va continua. Spiritul aleat care domina planurile narrative se imbina, prin imaginea comisului, cu spiritul deschis heraclitic al acestei proze sadoveniene.